

رضا نوشادی: | توسعه بومی صنعت گاز؛ چالشها و دستاوردها

توسعه بومی صنعت گاز؛ چالشها و دستاوردها

صنعت گاز ایران با اتکا به سرمایه انسانی متخصص و با کوله باری از تجارب ارزنده در توسعه زیرساختهای صنعت گاز کشور، همچنین در چارچوب شراکت راهبردی با شریکان صنعتی توانمند و شرکتهای دانشبنیان، مصممتر از همیشه، ارزشآفرین و تأثیرگذار در عرصه خدمت به کشور به پیش میرود. صنعت گاز در سیر تطور و تحول خود توانسته با شکستن مرزهای دانش، زنجیره ساخت، نصب و راهاندازی مدرنترین و پیچیدهترین تجهیزات را بهطور کامل بومیسازی کند.

همانگونه که صنعت گاز در حوزه مهندسی و توسعه با تجربه احداث پیچیدهترین شبکه انتقال گاز جهان، توانسته با هدایت هدفمند شرکتهای سازنده، حدود ۱۰۰ درصد تجهیزات مورد نیاز در احداث خطوط لوله گاز و ۸۵ درصد تجهیزات بهکاررفته در تأسیسات تقویت فشار گاز را بومیسازی کند که دستیابی به این موفقیت در شرایط تحریم و

نوسان‌های ارزی برای متخصصان ایرانی محقق شده است.

در راهبردی بودن نقش بومی‌سازی تجهیزات فناوری بالا در صنعت گاز اتفاق بزرگی که در جریان تشدید تحریم و خروج شرکت‌های غربی از ایران رخ داد، تجهیز پیچیده‌ای مانند توربوکمپرسور (که نقش حیاتی در انتقال گاز از منابع تولید به مبادی مصرف و جاری ساختن انرژی در رگ‌های ایران دارد) بود که با همکاری شرکت‌های ایرانی توربین تمام‌ایرانی ساخته و عرضه شد و در عمل دوران فرمانروایی برندهای روس، اوکراینی، ایتالیایی و آلمانی پایان یافت. اکنون با تکیه بر همین توانمندی است که رکورد اجرای هم‌زمان ۱۰ ایستگاه در سراسر کشور ثبت شده است. در این زمینه با بهره‌گیری از شرکت‌های دانش‌بنیان و پذیرش ریسک‌های مربوطه، بومی‌سازی سیستم کنترل توربین در دستور کار قرار دارد و عملیاتی شدن آن با جدیت دنبال می‌شود که پیش‌بینی می‌شود از سال ۱۴۰۲ تأسیسات تقویت فشار گاز نیز به‌صورت صددرصد ایرانی احداث می‌شوند.

در بخش لوله‌سازی تحولی تدریجی در کارخانه‌های لوله‌سازی داخلی رقم خورده و در سیری تکاملی، کیفیت تولید آلیاژ افزایش که با دستیابی به این پیشرفت، حجم فولاد به‌کاررفته در پروژه‌ها به نصف کاهش یافته و صرفه‌جویی قابل‌توجهی در هزینه اجرا به ارمغان آورده است. یکی از دستاوردهای ملی دیگر در حوزه مهندسی و توسعه که با مشارکت پژوهشگاه صنعت نفت بومی‌سازی شده تولید ادورانت (ماده بودارکننده گاز طبیعی) است.

با احداث واحد تولید این فرآورده راهبردی در عسلویه، ایران انحصار معدود کشورهای خارجی در این عرصه را شکست و وارد باشگاه کشورهای صاحب این فناوری مهم شد که با توجه به برنامه افزایش ظرفیت تولید ادورانت، امکان صادرات و ارزآوری برای کشور نیز از طریق این دستاورد ملی فراهم شده است. صنعت گاز ایران همسو با سیاست‌های راهبردی مهندسی و توسعه، افزون بر بهره‌گیری از ظرفیت‌های مؤسسات دانش‌بنیان کشور، حرکت توسعه‌ای خود را بیشتر در چهار قلمرو اصلی تمرکز بر پروژه‌های ذخیره‌سازی گاز، صدور خدمات فنی و مهندسی به خارج از کشور، تولید برق از محل بهینه‌سازی در ایستگاه‌های تقویت و تقلیل فشار و هوشمندسازی شبکه آغاز شده است.

توسعه مخازن ذخیره‌سازی گاز به‌عنوان حلقه اصلی زنجیره تأمین پایداری در شبکه تولید، انتقال و توزیع گاز طبیعی در کشور به‌عنوان یکی از اولویت‌های اصلی حوزه مهندسی و توسعه بوده و با

انجام پیگیری‌های فنی و مدیریتی، سرعت مناسبی در روند اجرای پروژه‌های ذخیره‌سازی گاز ایجاد شده است. در حدود یک سال اخیر مذاکرات فشرده با کشورهای مورد نظر انجام شده تا بدنه عظیم پیمانکاری کشور که طی این سال‌ها به تکامل رسیده و یکی از سرمایه‌های ملی به‌شمار می‌آید بتواند در فراسوی مرزها توانمندی خود را به منصفه ظهور برساند و نیروی انسانی این شرکت‌ها نقش‌آفرینی خود را پس از تکمیل شبکه گاز در قلمروهای جدید استمرار بخشند.

این در حالی است که زمینه‌سازی برای آشنایی پیمانکاران با الزامات و اصول فعالیت در خارج از کشور و آماده‌سازی این گروه از ذی‌نفعان برای حضور در عرصه بین‌المللی نیز به‌طور موازی در حال انجام است، همچنین برای تولید برق از طریق بهینه‌سازی در ایستگاه‌های تقویت فشار، توان شرکت‌هایی پرشمار ارزیابی و مطالعات متعدد امکان‌سنجی انجام شده که اجرایی شدن این پروژه‌ها در ایستگاه‌های منتخب، سرآغازی بر تولید برق از محل هدررفت انرژی است. در کنار پیشرفت‌های فنی و مهندسی، تجهیز نیروی انسانی به ارتقای دانش روزآمد دنیا و ضرورت همگام شدن با استانداردهای روز دنیا در دستور کار حوزه مهندسی و توسعه‌ای صنعت گاز قرار دارد و امید می‌رود با همت و تلاش همه دست‌اندرکاران، صنعت گاز کشور مراحل توسعه و پیشرفت را با قدرت پیش ببرد.

رضا نوشادی

مدیرعامل شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران